Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Paleoekologia z elementami archeobotaniki , PG_00139786						
Kierunek studiów	Archeologia (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2024 r.		Rok akademicki realizacji przedmiotu	2026/2027			
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie		Grupa zajęć	Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów			
Forma studiów	stacjonarne		Sposób realizacji	na uczelni			
Rok studiów	3		Język wykładowy	polski polski			
Semestr studiów	5		Liczba punktów ECTS	3.0			
Profil kształcenia	ogólnoakademicki		Forma zaliczenia	egzamin			
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Historyczny -> Instytut Archeologii						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr hab. Joanna Święta-Musznicka					
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach	Praca własna studenta	RAZEM	
	Liczba godzin pracy studenta	30		2.0	45.0	77	
Cel przedmiotu	Przekazanie wiedzy o metodach badawczych służących w rekonstrukcjach zmian środowiska przyrodniczego w przeszłości, z uwzględnieniem metod bioindykacyjnych wykorzystywanych w kontekście studiów osadniczych. Przekazanie wiedzy na temat zmian klimatu i roślinności w czwartorzędzie (charakterystyka środowiska przyrodniczego u schyłku ostatniego zlodowacenia i w holocenie oraz roli osadnictwa). Przekazanie wiedzy na temat historii użytkowania roślin przez człowieka w przeszłości. Ukształtowanie wiedzy na temat warunków efektywnej współpracy z przyrodnikami na stanowiskach archeologicznych.						

Efekty uczenia się przedmiotu

Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
[ARCHL3_K02] Jest gotów do uznania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu w aspekcie analiz gabinetowych jak i prac terenowych	Jest gotów do uznania wiedzy paleoekologów i archeobotaników oraz zasięgania opinii ekspertów przy planowaniu badań i rozwiązywaniu zagadnień dotyczących materiałów botanicznych.	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[ARCHL3_W01] Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu nauk humanistycznych	Zna i rozumie chronologię i periodyzację ziem polskich, a także teorie wyjaśniające wpływ zmian klimatycznych i przemian roślinności na rozwój osadnictwa w Polsce i Europie.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
[ARCHL3_W06] Zna i rozumie w zaawansowanym stopniu najważniejsze teorie, metody badawcze i narzędzia warsztatu archeologia	Charakteryzuje metody badawcze i narzędzia warsztatu paleoekologa oraz archeobotanika umożliwiające efektywną pracę na stanowisku archeologicznym.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
[ARCHL3_U07] Potrafi współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze interdyscyplinarnym) zarówno na etapie prac terenowych, jak i ich opracowania wyników	Potrafi podjąć pracę zespołową z podziałem na role.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU5] realizacja zadania problemowego
[ARCHL3_U04] Potrafi brać udział w debacie – przestawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich stosując poprawnie fachową terminologię z zakresu archeologii	Dyskutuje z paleoekologami i archeobotanikami problematykę badań środowiskowych na stanowisku archeologicznym i naturalnym.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
[ARCHL3_K01] Jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści	Potrafi podjąć krytykę danych z zakresu podstawowych informacji paleoekologicznych i archeobotanicznych.	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[ARCHL3_U08] Potrafi samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie	Potrafi samodzielnie formułować problematykę badań w kontekście współpracy z paleoekologiem i archeobotanikiem.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny

Treści przedmiotu

Przegląd metod paleoekologicznych. Zasady bioindykacji w rekonstrukcjach środowiska przyrodniczego. Opis litologiczny i analizy fizyko-chemiczne osadów jako źródło informacji o dawnym środowisku. Genetyczne i niegenetyczne klasyfikacje osadów. Datowania bezwzględne. Podstawy dendrochronologii. Rekonstrukcje zmian środowiska w oparciu o badania interdyscyplinarne. Zmiany klimatu i roślinności w późnym vistulianie i holocenie na tle teorii cykli klimatyczno-edaficznych Iversena. Zapis działalności człowieka i charakteru gospodarki w diagramach pyłkowych oraz palinologiczne wskaźniki antropogeniczne. Uwarunkowania przyrodnicze osadnictwa pradziejowego. Antropogeniczne przemiany środowiska pod wpływem aktywności kultur pradziejowych na Pomorzu. Cele i metodyka badań archeobotanicznych. Procesy tafonomiczne i rodzaje fosylizacji szczątków roślinnych. Rekonstrukcje elementów gospodarki w oparciu o dane paleoekologiczne i archeobotaniczne. Rośliny uprawne i zbierane ze stanu dzikiego w gospodarce pradziejowej i średniowieczu. Badania archeobotaniczne na terenie miast.

Wymagania wstępne i dodatkowe

Zaliczenie przedmiotu: Elementy nauk o Ziemi w archeologii.

Wiadomości z zakresu nauk przyrodniczych na poziomie licealnym, znajomość stratygrafii czwartorzędu, wiedza na temat najważniejszych metod datowania bezwzględnego.

Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się

Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
egzamin ustny	51.0%	100.0%

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	Berglund B.E. 1986. Handbook of Holocene Palaeoecology and Palaeohydrology. Wiley & Sons, Chichester-New York Dybova-Jachowicz S., Sadowska A. 2003. Palinologia. Instytut Botaniki im. W. Szafera PAN, Kraków. Lityńska-Zając M., Wasylikowa K. 2005. Przewodnik do badań archeobotanicznych. Vademecum Geobotanicum. Sorus, Poznań. Tobolski K. 2000. Przewodnik do oznaczania torfów i osadów jeziornych. PWN, Warszawa
	Uzupełniająca lista lektur	Makohonienko M., Makowiecki D., Kurnatowska Z. 2007. Studia interdyscyplinarne nad środowiskiem i kulturą człowieka. Środowisko-Człowiek-Cywilizacja 1. Ser. Stowarzyszenia Archeologii Środowiskowej, Wyd. Bogucki, Poznań. Birks H.J.B., Birks H.H. 1980. Quaternary Palaeoecology. E. Arnold, London. Jacomet S., Kreuz A. 1999. Archäobotanik. Aufgaben, Methoden und Ergebnisse vegetations- und agrargeschichtlicher Forschung, Eugen Ulmer, Stuttgart. Lindner L. 1992. Czwartorzęd. Osady, metody badań, stratygrafia. Wyd. PAE, Warszawa. Roberts N. 1998. The Holocene. An Environmental History. Blackwell, Oxford.
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	Bioindykacja w rekonstrukcjach paleoekologicznych wybrane przykłady bioindykatorów i ich rolę w rekonstrukcji warunków środowiskowych. Podział holocenu na okresy, charakterystyka warunków klimatycznych, cykle Bonda. Sposoby fosylizacji szczątków makroskopowych i omów ich walor informacyjny w badaniach archeobotanicznych. Wpływ kultur neolitycznych na środowisko (warunki środowiskowe panujące w okresie poprzedzającym i po ustaniu osadnictwa, skala przekształcenia środowiska, hodowla, zbieractwo, rośliny uprawne).	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.